

Cimrmanova činnost kriminální

Jára Cimrman

NA PRAHU KRIMINALISTICKÉ KARIÉRY

A nyní k vlastnímu tématu, totiž k Cimrmanově činnosti kriminalistické. Rakouský profesor Erich Fiedler (je to středoškolský profesor, nikoli vysokoškolský), tedy učitel Fiedler ve své nedávno vyšlé knize (je to spíše brožura než kniha, prostě sešit), tedy ve svém letáku nazvaném „Cimrman – Dilettant oder Fachmann?“ na

str. 428 tvrdí, že v oboru kriminalistiky nemá Cimrman naší době co říci. Rádi bychom však svému vídeňskému kolegovi připomněli, že stejným způsobem bagatelizoval jeho dílo dramatické, a přece se dnes ve světě hrají s úspěchem již čtyři Cimrmanovy hry. Shodou okolností právě v tomto divadle.

Do kriminální oblasti se Mistr dostal oklikou, a jak už to bývá, jaksí proti své

vůli. Na sklonku století zabýval se Cimrman problémem vylehčování továrních mechanismů, které se tehdy převážně vyráběly z těžkého dubového dřeva. A tu mu

pomohla náhoda. Během svého přednáškového turné po Austrálii objevil na Melbournsku živočicha, jehož udivující vytrvalost dokázala při aplikaci na dřevo právě

divy. Byl to červotoč. Cimrman sjednal s australskou vládou výměnný kontrakt.

Australané se zavázali, že dodají do Rakouska půl druhého tisíce šlechtěných kusů

tehdy v Evropě zcela neznámého broučka, a to výměnou za českého králíka. Ten se

pak v Austrálii docela dobře uchytil.

Novou technologií dosáhl Cimrman skvělých výsledků. Tak např. jeho červotočem vylehčený buchar Jirka byl až o třetinu lehčí než světově proslulý buchar

Wagnerův, a přitom zastal stejnou práci. Červotoč se v Čechách rychle rozšířil. Popularita nového pracovního zvířete dosáhla nečekaných rozměrů. Když lidé viděli,

jak si tento brouk, pracující vlastně jen za stravu, na pracovišti obratně počíná,

mnozí se ho snažili napodobit. O takových se pak lidově říkalo že „žerou práci“.

Epizoda s červotočem s kriminalistickou oblastí zdánlivě nesouvisí. Ani Cimrman dlouho žádnou spojitost netušil. Avšak 23. listopadu 1889 řítí se náhle do zpěněných vod Dunaje trámový železniční most u Lince. Firma Ringhoffer, závod 02, sekce dřevo, která Cimrmanovi vylehčení mostní konstrukce zadala, Mistra žaluje.

Cimrman se u soudu hájí tím, že nebyl dodržen technologický postup. Označuje

také pravého viníka neštěstí, stavbyvedoucího Herziga, který opomněl vylehčovací

práce včas zastavit. Podle Cimrmanových bezpečnostních předpisů byl Herzig povinen za 20 dnů po nasazení červotoče do práce položit k mostu tzv. návnadná prkna, v odborné terminologii se jim říká schmeckenfošny. Do těch se červotoč zpravidla během 48 hodin shromáždí a může být přenesen na jiné pracoviště.

Zkostnatělí rakouští soudci však Cimrmanovy vývody nechápou. K dovršení neštěstí přicházejí z celé země zprávy, že na mnoha jiných stavbách dochází k vylehčovacím pracím, aniž byly objednány. Soudní verdikt kruté rakouské justice je nemilosrdný. Na celé dva roky se za Cimrmanem zavírají těžká vrata vězeňské pevnosti v Salcburku.

Tam tedy začíná ona smělá křivka Cimrmanovy nejprve kriminální, později pak kriminalistické kariéry. Ale tu už s vámi bude sledovat kolega Čepelka.